

Position paper standpunten landelijk netwerk vrouwenopvang: veilige opvang en ambulante hulp, versie maart 2025

Voor wie: instellingen die bij het landelijk netwerk vrouwen- en mannenopvang van Valente zijn aangesloten.

Doel: een basis bieden om gezamenlijke standpunten lokaal/regionaal/landelijk zo eenduidig mogelijk over te kunnen brengen, met ruimte voor lokale concretisering.

Status: geactualiseerde versie maart 2025, op basis van opbrengsten [Transformatieagenda vrouwenopvang 2021 - 2024](#)

Ambitie en maatschappelijke opdracht

De ambitie van het landelijk netwerk vrouwenopvang is:

In 2030 ontvangen cliënten die te maken hebben (gehad) met huiselijk geweld zonder drempels de juiste hulp voor hun situatie op de voor hen meest geschikte plaats. Hiervoor is integrale en systeemgerichte aanpak nodig.

Onze maatschappelijke opdracht is om de intergenerationele overdracht van patronen van huiselijk geweld en kindermishandeling te doorbreken. Dit brengt een landelijke verantwoordelijkheid met zich mee: cliënten die in hun eigen regio (tijdelijk) niet veilig zijn, kunnen rekenen op bescherming en steun van het landelijk dekkende netwerk van de vrouwenopvang.

Gezamenlijke uitgangspunten

Gebaseerd op praktijkervaring en onderzoek en op recente inzichten uit onze [Transformatieagenda](#), voortbouwend op internationale verdragen, werken wij vanuit vijf uitgangspunten:

1. Effectieve aanpak = integrale aanpak, gebaseerd op beschikbare kennis:

- We werken systeemgericht en bieden hulp aan vrouwen, mannen en kinderen; de veiligheid van kinderen kan niet los worden gezien van problematiek tussen volwassenen en vraagt om specifieke aandacht en om scherpe analyse van risicofactoren en geweldspatronenⁱ(dwingende controle; stressfactoren; langdurige zorgbehoefte; gedragsproblematiek kind en opvoedstress; echtscheidingsproblemen).
- Risico- en beschermende factoren vormen de leidraad van onze zorg. Wij baseren ons op uit literatuur bekende factoren, waaronder de onderzoeken van het Verwey Jonker Instituut die inzicht geven in dominante [gezinsprofielen](#) en zijn actief in gesprek over uitwerking en doorontwikkeling hiervan.
- We werken altijd met netwerkpartners samen: traumasensitief werken, traumascreening en -behandeling zijn daarbij prioriteit, zowel voor kinderen als volwassenen.
- We streven ernaar dat burgers bij de eerste hulpvraag - en liefst daarvoor – gehoor vinden en niet onnodig herhaald worden doorverwezen. We dringen daarom aan op het versterken van laagdrempelige, waar nodig anonieme (online) hulp en het beter en eerder benutten van de expertise van de veilige opvang inclusief onze ambulante begeleiding.

Integraal werken vraagt om een gezinsgerichte aanpak, die gefaciliteerd wordt door integrale (gezins-)financiering en dus om het weghalen van schotten tussen budgetten. En om samenhangend en gecoördineerd beleid, landelijk en lokaal, dat deze beweging ondersteunt.

2. Een *genderspecifieke en cultuursensitieve aanpak* die recht doet aan de diversiteit in onze doelgroepen en de socialisatie van onze cliënten (als individu, binnen hun gezinnen, hun gemeenschap en in de maatschappelijke context).

- Gender gaat niet over sekse, maar over verwachtingen, sociaal-culturele rollen en posities binnen families, in gemeenschappen en in de maatschappij. Om huiselijk geweld effectief aan te pakken is het onontbeerlijk om te kijken naar machtsverhoudingen, (on-)gelijkheid en afhankelijkheden, op de verschillende niveaus. Gendervraagstukken spelen voor zowel vrouwen als mannen en LHBTIQ+-personen; vanuit landelijke cijfers zien we vooral nog dat het aantal vrouwelijke slachtoffers het grootst is. Op basis van onze kennis over gender en gezinsprofielen, waaronder [Intieme terreur](#), analyseren we risico- en beschermende factoren en nemen deze als basis voor het vergroten van veiligheid en duurzaam stoppen van geweld.
- Een gender sensitieve aanpak gaat goed samen met systeemgericht werken: gender is één van de factoren die interactie en dus ook de geweldsdynamiek in gezinnen beïnvloedenⁱⁱ.
- Onze gender sensitieve aanpak getuigt van bewustzijn van de bredere context én is de basis van ons maatwerk. Naast gespecialiseerde hulpverlening, vraagt deze aanpak om agendering van sociale vraagstukken die mede aan de basis van patronen van geweld liggen, zoals armoede en schulden, gebrekkige huisvesting, onderliggende psychische kwetsbaarheid, toegang tot voorzieningen (wachtlijsten) e.a.

3. *Veilige opvang en ambulante begeleiding staan ten dienste van elkaar en vullen elkaar aan.*

- Als specialist in de aanpak van huiselijk geweld bieden de vrouwen- en mannenopvang een palet aan diensten aan ieder te maken heeft met huiselijk geweld. We doen dit altijd in samenwerking met maatschappelijke netwerkpartners in het sociale domein en rondom veiligheid. We pleiten er landelijk en regionaal voor om de expertise van onze sector eerder en beter te benutten in de netwerksamenwerking door de lokale teams en Veilig Thuis. Om geweldspatronen in een vroeg stadium te herkennen en doorbreken en zo de effectiviteit van de aanpak te vergroten, is meer en duurzame inzet van personele capaciteit voor het bieden van ambulante, systeemgerichte hulp nodig, ook gericht op plegers.
- In samenwerking met netwerkpartners zet de vrouwenopvang in op het bevorderen van door- en uitstroom in de opvang, teneinde de beschikbare capaciteit zo optimaal mogelijk te benutten en verblijf te verkorten.

4. *Verduurzamen veiligheid: een kwestie van lange adem*

- Uit onze jarenlange praktijk en uit diverse onderzoeken, weten we dat ernstige en structurele vormen van huiselijk geweld een 'kwestie van lange adem'ⁱⁱⁱ zijn. Nazorg is niet voldoende, we zijn vanuit onze expertise beschikbaar voor netwerkpartners die daarna het contact voortzetten met gezinnen om huiselijk geweld duurzaam te stoppen.
- In lijn met landelijke ontwikkelingen richten wij ons op directe veiligheid, risico gestuurde zorg en op herstel^{iv}.
- We realiseren ons dat er bredere, meer innovatieve coalities nodig zijn om preventie, begeleiding en nazorg vorm te geven in een snel veranderende wereld waarin digitalisering en inzet van technologie cruciaal zijn. We werken aan nieuwe verbindingen om onze specialistische hulp en expertise in te bedden. Lokaal, regionaal en landelijk bouwen we daaraan: straf en zorg, coalities met kennispartners en digitale stakeholders, formele/informele zorg, VO/MO, aandacht voor werk/opleiding enz.

5. Presentie: wij zijn er langdurig bij herstel na huiselijk geweld en terugval

- We (h)erkennen dat onze cliënten (soms blijvende) materiële en immateriële schade ondervinden van het geweld. We sluiten partnerschappen om hen waar nodig langdurig handvatten te bieden om met de gevolgen van geweld te kunnen leven en er te zijn bij tijdelijke terugval.
- We zetten ervaringsdeskundigheid daarbij in, in verschillende vormen, fasen en intensiteit.
- We dragen bij aan economische zelfstandigheid om machtsongelijkheid te verminderen.

Meerjarenstrategie landelijk netwerk vrouwen- en mannenopvang 2025 - 2029

In de meerjarenstrategie die we vanaf eind 2024 uitwerken zetten we in op de volgende actielijnen:

- 1) Voortzetting actielijn Visie op ervaringsdeskundigheid
- 2) Voortzetting actielijn Systeemgericht en integraal werken
Start van drie nieuwe, samenhangende actielijnen:
- 3) Bekostiging & inkomstenbronnen
- 4) a. Digitalisering en inzet technologie
b. Kwaliteit en methodieontwikkeling/implementatie

De gezamenlijke Ontwikkelagenda Valente – VNG 2025 – 2029 is vastgesteld in het LNVO van juni 2024, met als strategische doelen:

- o **Verbreiding** expertise vrouwenopvang naar het voorliggend veld;
- o **Verbinding** tussen partners, strategische samenwerking zorg, straf en veiligheid;
- o **Versteviging** en doorontwikkelen expertise binnen vrouwenopvang,

Concrete uitvoering van de Ontwikkelagenda wordt per jaar bepaald en is mede afhankelijk van (structurele) financiering.

